

Sociální práce. Individuální plánování v sociální práci. Brno: Asociace vzdělavatelů v sociální práci, 2011, č. 3. ISSN 1213-6204.

STARKE, M. Supporting families with parents with intellectual disability: Views and experiences of professionals in the field. *Journal of Policy and Practice In Intellectual Disabilities.* 2011, roč. 8, č. 3, s. 163–171.

STRNADOVÁ, I., J. BERNOLDOVÁ, Z. ADAMČIKOVÁ a J. KLUSÁČEK. Good enough support? Exploring the attitudes, knowledge and experiences of practitioners in social services and child welfare working with mothers with intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities.* 2017, roč. 30, č. 3, s. 563–572.

TARLETON, B. a L. WARD. "Parenting With Support": The Views and Experiences of Parents With Intellectual Disabilities. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities.* 2007, roč. 4, č. 3, s. 194–202.

VALENTA, M. a kol. 2015. *Katalog podpůrných opatření, dílčí část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu mentálního postižení nebo oslabení kognitivního výkonu.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

VALENTA, M., O. MÜLLER. 2009. *Psychopedie: [teoretické základy a metodika].* Praha: Grada.

WADE, C., G. LLEWELLYN a J. MATTHEW. Review of parent training interventions for parents with intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities.* 2008, roč. 21, č. 4, s. 351–366.

WEIBER, I., M. EKLUND a P. A. TENGLAND. The characteristics of local support systems, and the roles of professionals, in supporting families where a mother has an intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities.* 2016, roč. 29, s. 197–210.

WEIBER, I., P. A. TENGLAND P. -A., J. BERGLUND a M. EKLUND. Social and health care professionals experiences of giving support to families where the mother has an intellectual disability: Focus on children. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities.* 2014, roč. 11, č. 4, s. 293–301.

WILSON, S., K. MCKENZIE, E. QUAYLE a G. MURRAY. A systematic review of interventions to promote social support and parenting skills in parents with an intellectual disability. *Child: Care, Health and Development,* 2014, roč. 40, č. 1, s. 7–19.

Mgr. Zdeňka Adamčíková, Ph.D. (zdenkaadamcikova@gmail.com) vystudovala obor speciální pedagogika na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Ve své publikační činnosti se zaměřuje na problematiku rodičovství osob s mentálním postižením. Zároveň pracuje v Nadaci J&T (Foundation J&T, Malostranské nábřeží 563/3, 118 00 Prague 1), kde má na starosti agendu náhradní rodinné péče a pomoc rodinám v nouzi.

Mgr. Bc. Jana Bernoldová, Ph.D. (bernoldovajana@seznam.cz) vystudovala obor speciální pedagogika na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy a Management v neziskovém sektoru na Filozofické fakultě Ostravské univerzity v Ostravě. Ve své činnosti se věnuje lidem s mentálním postižením.

Prof. Doc. PhDr. Iva Strnadová, Ph.D. (i.strnadova@unsw.edu.au) je profesorkou na University of New South Wales in Sydney, Faculty Arts and Social Sciences, School of Education, Morven Brown G29, Kensington, NSW 2062. Zaměřuje se na problematiku mentálního postižení (např. rodičovství osob s mentálním postižením) a vzdělávacích přechodů pro žáky s postižením; zabývá se rovněž problematikou autismu.

Mgr. Kateřina Sedláková (sedlakova.k@post.cz) je sociální pracovnící nízkoprahového zařízení klub Sibiř YMCA Praha (YMCA Prague), Na Poříčí 12, 110 00 Praha 1, Česká republika. Zaměřuje se na práci s ohroženými dětmi a mladými lidmi.

Z Evropské unie

Komentáře k programu nové předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové

(výběr z části programu věnované hospodářské a sociální politice Evropské unie přinášíme na straně 12)

Uplatňují se technokraté, scházejí státníci

Martin Potůček

Komentář charakterizuje možné dopady uplatnění zmíněného dokumentu na sociální politiku členských zemí EU. Konstatuje jeho programově deklaratorní charakter a všimá si skutečnosti, že zadání pro sociální politiku nemá charakter jednoznačných a vynutitelných cílů. Lze očekávat Evropskou komisí již v minulosti uplatňovaný prioritní důraz na ekonomický rozvoj a následně další odcizování občanů EU tomuto společenství.

Zdá se mi, že nejnvýstižnější charakteristikou tohoto dvaadvacetistránkového dokumentu je, že představuje – bez jakékoli analytické a argumentační části – seznam návrhů komplexních strategií, integrovaných

komplexních přístupů, pilířů, programů, akčních plánů, závazných opatření, souboru opatření, záruk, kvót, případně paktů.

Kontinuitu dosavadního přístupu Evropské komise k sociální problematice potvr-

zuje skutečnost, že problematice sociálních podmínek života občanů EU není věnována ani jediná ze šesti navrhovaných samostatných „průřezových oblastí“ pro Evropu. Tematicky nejbližší k tomu má oblast

nazvaná „Hospodářství, které pracuje ve prospěch lidí“. Hned druhý odstavec jejího podrobnějšího popisu zní: „*Jsem pyšná na evropské sociálně tržní hospodářství. Právě to umožňuje našim ekonomikám růst - a vytlačuje chudobu a nerovnost. Zajišťuje, aby na prvním místě stály sociální spravedlnost a sociální zabezpečení.*“ A o dva odstavce dále: „Náš cíl, kterým je klimaticky neutrální a zdravá planeta, musí být postaven na silném a odolném sociálně tržním hospodářství. To, co chceme do tohoto přechodu vložit, musíme nejprve získat.“ Zde ožívá mantra mainstreamových ekonomů: abychom měli prostředky na sociální politiku, musíme si na ni nejprve vydělat. Nemohu než smutně konstatovat, že oba citované odstavce si zásadním způsobem odporují. Stojí sociální spravedlnost a sociální zabezpečení na prvním místě, nebo si, tak jak se tradičně uplatňují pravidla jednotného trhu Evropskou komisí, Evropskou centrální bankou a Evropským soudním dvorem, na ně budeme muset nejprve vydělat?

Novinkou v programu paní předsedkyně je ustavení nového fondu pro spravedlivou transformaci. Není jasné, o jako transformaci se má jednat. Ať tak či onak, vtírá se pochybnost, může-li být nějaká operace spravedlivá - a zda má smysl podporovat ji a nikoli to, co případně nakonec způsobí...

Paní předsedkyně hodlá kromě mnoha jiných programových dokumentů předložit také akční plán pro plné provádění evropského pilíře sociálních práv. Ti z nás, kteří mají zkušenost s tím, jak před lety v praxi dopadlo naplňování Lisabonské strategie prostřednictvím otevřené metody koordinace, asi už předem tuší, jaké budou výsledky takového na národní úrovni nezávazného a nevytíratelného dokumentu.

Je zřejmé, že absence kapacit strategického vládnutí, které by bylo schopno identifikovat existující a možná budoucí inhereční vnitřní pnutí a vnější ohrožení evropského svazku, potrvá i nadále. Uplatňují se technokraté, scházejí státníci. To, obávám se, evropský lid neuspokojí. Bez institucionální reformy, která by občanům Evropské

unie nabídla ne slova, nýbrž přímé důkazy o tom, že je sociálně vlídná a spravedlivá, se bude proces evropského sjednocování, který tak úspěšně začal ve druhé polovině minulého století, rozměňovat a dále erodovat. Jsem stále přesvědčen, že posilování procesu evropské integrace představuje jedinou šanci pro zajištění dobré budoucnosti pro Českou republiku. Proto mne obsah tohoto dokumentu nejen zaskočil, ale hlavně docela vážně znepokojil.

Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc. MSc. (potucek@fsv.cuni.cz) pracuje na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy, CESES FSV UK (Center for Social and Economic Strategies), Smetanovo nábř. 5, 110 01. Zabývá se zkoumáním, koncipováním a výukou veřejné a sociální politiky se zaměřením na regulační funkce trhu, státu a občanského sektoru, na problémy vládnutí a na reformu veřejné správy a veřejných služeb (včetně důchodové reformy). Na tato i jiná témata vydal řadu publikací (viz <http://www.martinpotucek.com>).

Nová sociální agenda pro Evropu z perspektivy zaměstnavatelů

Vladimíra Drbalová

Zaměstnavatelé volají po změně kursu sociální politiky EU tak, aby zaručila, že sociální dimenze EU se bude vyvíjet v synergii s rostoucím hospodářským růstem a konkurenceschopností a plně využije potenciál budoucí práce. Evropský pilíř sociálních práv musí plnit úlohu kompasu sociální konvergence, a ne záminky pro další regulace. Závazná opatření v oblastech rovnosti žen a mužů nesmí podniky svazovat. Je třeba podpořit zejména nástroje reagující na změny související s digitální transformací, zejména v oblasti dovedností a vzdělávání.

Nová předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová vstoupila na evropskou scénu s vlastní ambiciózní agendou. V mnohém překračuje stín Junckerovy komise a jde v navrhovaných regulacích ještě dále. Plány Evropské komise a snahy o posílení úlohy Evropského parlamentu dávají tušit, že to byznys v Evropě nebude mít jednoduché.

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) není jen zástupcem byznysu v České republice, ale plní i svoji zaměstnavatelskou úlohu a je respektovaným sociálním partnerem. Je také aktivní součástí evropských zaměstnavatelských struktur a Evropského sociálního dialogu. Směrování budoucí sociální agendy Evropy a omezování jejích potenciálních dopadů na podniky je proto v jeho bezprostředním zájmu.

Otevřeně řečeno zaměstnavatelé viděli v obměně unijních institucí příležitost ke změně kursu budoucí sociální politiky EU tak aby zaručila, že sociální dimenze EU se bude vyvíjet v synergii s rostoucím hospodářským růstem a konkurenceschopností a plně využije potenciál budoucí práce.

Hodnoty a prosperitu budou i nadále vytvářet především podniky. Podnikatelské prostředí, které umožní podnikům vytvářet dobrá pracovní místa a být globálně konkurenceschopnými, je proto absolutní nutností pro udržení evropského způsobu života, vytvoření nových příležitostí pro pracovníky a občany k naplnění jejich potenciálu, i pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Evropa v sociální oblasti nezačíná od nuly a může se směle chlubit silnou sociální dimenzí. Hospodářská a sociální situace v Evropě se za poslední roky zlepšila. Mezi roky 2013–2017 bylo vytvořeno 12 milionů pracovních míst a úroveň zaměstnanosti v EU jsou na 73 % (2018). Členské státy EU investovaly nesrovnatelně více do systémů sociální ochrany v porovnání s jinými částmi světa: 28 % HDP se v EU vydalo na sociální ochranu (něco nad 20 % v Japonsku, něco pod 20 % v Austrálii a Kanadě). V EU jsou velmi dobře vyvinuté ochranné sociální sítě: 80% pracovníků má v EU přístup k dávkám v nezaměstnanosti a jen 30 % ve zbytku světa.

Program nové Komise nicméně avizuje další posílení sociální dimenze. Při pohle-

du na některé konkrétní návrhy agendy se zaměstnavatelé obávají, že se změna kursu konat nebude:

Von der Leyenová hodně sází především na Evropský pilíř sociálních práv jako nástroj k zajištění souladu sociálních otázek a otázek trhu a hodlá předložit akční plán pro jeho plné provádění. Evropský pilíř sociálních práv byl přijat v rámci Sociálního summitu ve Švédsku v roce 2017 jako nezávazná deklarace, jako kompas sociální konvergence a vodítko k implementaci stávajících práv ve třech definovaných oblastech. Na základě již přijatých regulací zastřešených tímto pilířem (snižování pracovního a soukromého života, transparentní a předvídatelné pracovní podmínky) se však zaměstnavatelé právem domnívají, že dochází k zásadní dezinterpretaci a zneužívání tohoto nástroje k dalším legislativním návrhům a stále častějšímu prolamování subsidiarity. S tím souvisí i otevření diskuse o rozhodování kvalifikovanou většinou v sociální oblasti, v čemž spatřují zaměstnavatelé zásah do suverenity členských států a autonomie sociálních partnerů.